

دهشدي شهعبي بهر لهه لېږاردن گاري ځويان گرد

16-09-2021

نووسه ره گان

ناوه ندي ليكولينه وهی رووداو

پاش مشتومرېځي زور، سهره نجام عهلی عه بدولته مير علاوی وه زيری دارایی کابینه کې کازمی، ره زامه ندی دا له سهر گواستنه وهی 42 ملیار و 489 ملیون دینار له بودجې هه شد به مه به سستی گېرانه وهی 30 هه زار چه کداری دابراوی هه شدی شه عبی بو ته دامه زراوه په که پښان دهوتریت "المفسوخه عقودهم". دوسییه یی هم چه کدارانه که به هوکاري جیاواز له نیوان سالانی 2015_2018 دابراون یان له شه په کانی دژي داعش هه لھا توون، ماوه په کی زوره بوو ته کارتیکی گوشار. گفتی گېرانه وه شیان بو کاری پیشوویان بهر له 2020 و له سهرده می نه بومه هدی موهه ندیسی جیگری پیشووی سهروکی هه شده وه وهک مژده به جه ماوه ری گروهه شیعه کان ده دریت، که چی جیبه جیگردنه که یی بو 27 روز بهر له هه لېزاردنه چاوه روانکراوه که یی 10 تشرینی په که می 2021 دواکه وت.

له روا له تدا گېرانه وهی هم 30 هه زار چه کداره پرؤسه په کی کارگېری و داراییه و، فه رمانه که ش له وه زیری داراییه وه ده رچووه و سهرؤکایه تی هه شدیش به دوا دچوونی یاسایی بو کردووه، به لام هه نگاوه که له ناواخندا هه لگري کو مه لیک په یام و پښهاتیش هه که هه ندیکیان همی و نه وانیریان سیاسی و ستراتیژین. له گفنوگو گهرمه کانی بودجې 2021 دا له لایه نه شیعه کانه وه هه ولی زوردرا له ناو دهقی یاساکه دا گېرانه وهی ته و چه کدارانه بکریته پرگه په کی یاسایی، به لام له بهر لیکه وتهی سیاسی و ترس له کاردانه وهی ده ره کی به تایبته نه مھریکی، په رله مانتره شیعه کان نه مه یان بو نه چووه سهر و نه وهش به سهرکه وتی به ره یی نه یاری فراوانکردنی هه شد لیکدرايه وه. نیستاش که له ده ره وهی په رله مان گوشاره کانی هه شد بودجې یان به حکومت دابینکردووه، ته نیا گورزیک نایب بو ته وانه ی که کاتی خو ی ریگریان لئ ده کرد، به لکوو بوو ته ره خنه له سهر نوپنه ران و بهر پر سه په رله مانیه کانی شیعه کان و له ناوه نده په رگریه کانی شیعه تانه یی ته وه یان لئ ده دریت. ته وهی ته وان له ناو په رله مان نه یان توانی بیکه ن، ته بو فه ده ک (سوپا سالاری هه شد) و گروهه چه کداره کانیر له ده ره وهی په رله مان کردیان و ده سکوت و چاکه یی گېرانه وهی هه شده دابراوه کانیش هی په رله مانتره کانی شیعه نییه.

به گویره یی نامره فه رمیه کان، له پاش گه رانه وهی ته و 30 هه زار چه کداره، میلاکی هه شدی شه عبی هه لکشاوه بو سهر وو 190 هه زار و 200 که س. هم له کاتیکیا به رده وام بوچونیک و پنداگریه که هه په که پیواپه پیویسته هه شد هه لېوه شینته وه و به سهر ده زگا نه منیه کانی دیکه دا دابش بکریت، به پیوه یی له گه ل کو تاییه اتنی شه ری داعشدا ئیتر بارودخو پیکه یانانی هه شدی شه عیبش گوړانکاری به سهردا هاتووه. ده کریت هم گه وره کردنی قه باره یه ش له م کانه دا، وه ها بخوینرته وه که ناینده یی هه شدی شه عبی مسوگه رتر ده کات و له ته گه ری هه لوه شانده وه یان دابه شکردن و تیکه لکردن دوورتری ده خاتوه، وهک چو پښتر و له سالانی 2016 به یاسای ژماره 40 هم هیزه نه منیه تیکه له په کرایه ده زگایه کی ده ستوری که به روا له ت ملکه چی فه رمانی سهرؤکو هه زیرانه.

قه به کردنی قه باره یی هه شد له کاتیکیا که هیشتا نه خشه یی هیزی قونخی داهاتوو په کلایی نه بوو ته وه، هیوا هه په له پاش هه لېزاردنی 10 ی تشرینی په که م ده موچاوی نوئ له پاریزگاکانی سهر به حکومتی فیدرالی بیته پښ، به پښی هم گه شیبینیانه که جیگه یی گومان و گفنوگو ی زورن، ده رفته هه په له په نا حیزه سیاسییه ته قلیدیبه کانی شیعه، به ره په کی به ریلایو هیزه سوننه کان له نیوان 70_80 کورسیدا، هه روه ها ژماره په کاندید و که سایه تی سهر به خو و مه ده نی سهر بکه ون بو په رله مان داهاتوو. بهر له وهی هم نه گه ره بیته راستی لایه نگرانی هه شد ده ستپیشخه ری خو یان کرد و قه باره یی دامه زراوه که یی خو یان قه به ترکرد چونکه، گره نته ته وه یان نییه بتوانن له بودجې 2022 یان له کابینه یی داهاتوودا هه نگاوی له م شیوه په به ناسانی تیپه ریئن.

لایه نگرانی هه شدی شه عبی به م گېرانه وه په جگه له جیبه جیگردنی داواکاریه که یان، کارتیکی به هیزی بانگه شه یی هه لېزاردنی شیان ده سکوت. به پیوه یی هه ریه که له و 30 هه زار که سه چه ند ده نگده ریکی پیوه په یوه سته و سروشت و جوړی برپاره که ش بو سهرجه م شیعه کانی دوست و جه ماوه ری هه شد گرنکه، ته وه شی زور خو یی له م ده سکوت هه ده کاته خاوه ن هاوپه یمانیتی فه تی هه شده له گه ل ته و لیست و هاوپه یمانینیانه یی خو یان له به ره یی هه شد ده زانن له چه شنی مالیکی، له به رامبه ریشدا بو حکومته که یی کازمی نه گه رچی له سه پانندن و برپاری نا به دل ده چیت، به لام ده کریت وهک نیشانه و ناماژه یی نیازپاکی سهرؤکو هه زیرانی نیستاش به رامبه ر هه شد لیکدیرته وه و بیته بالانس بو یی له و کاته یی کیپرکن له نیوان کاندیدانی سهرؤکو هه زیریدا گهرم ده بیت.

ده سکوت هه که یی هه شدی شه عبی و گه یشتنی دامه زراوه که به نیکه یی 200 هه زار پله یی وه زیفی، هاوکاتیش هه لگه ل پښهاتیشی تری گرنکه که هه وله کانی گېرانه وهی یاسای به سهر بازیگرتنی زوره ملییه. هم یاسایه که 18 ساله و له پاش 2003 راگریاوه، جاریکیتر له لایه ن کابینه یی کازمییه وه وهک چاره سهر ده بیریته بو پاراستنی هاوسه نگی بو سوپاوه هیزه نه منیه کان که نیستا زیانتر موری مه زه به یی و

تایفی و شوناسی لاههکییان بهسهزیدا زاله. لهمهشدا سوننهکان و کوردهکان لهگه‌ل کازمیدا هاوڤان بو دروستکردنی هاوسه‌نگی له ریزه‌کانی سوپا و گرنگی پیدانی زیاتری ئەم دامه‌زراوه‌یه، به‌لام ئەمه هیچ به‌دلی شیعه‌کان نییه و زۆر له‌گه‌لیدا نین، له‌لایه‌ک له‌بهر‌ه‌زی پاوانخوازی و به‌کلاییکردنه‌وه‌ی شوناسی شیعیانه‌ی ده‌ولت، له‌لاکه‌یتیش له‌بهر ئەوه‌ی ئەزموونی 2014 و کهوتنی و موس‌ل و سه‌لاحه‌دین و ئەنبار به‌ده‌ستی داعش و هه‌ره‌سی ده‌زگا ئەمنییه‌کان له‌وکاته‌دا ده‌ریخست که سوپای موچه‌ی بن عه‌قیده ناتوانیت پارێزه‌ر و شه‌رکه‌ریکی باش و دلنیاکه‌ر بێت. شیعه عه‌قیده‌یه‌کان له‌په‌یامه‌ ناراسته‌وخۆکانیاندا سورن له‌سه‌ر ئەوه‌ی به‌بن‌تایین و ناینزا عه‌قیده بو سوپا دروست ناکریت، به‌پرای ئەوانیش چاره‌سه‌ر و رزگارکه‌ری ئەوان و عێراقیش ته‌نها حه‌شدی شه‌عبیه‌ که هێژکی عه‌قیده‌یی ملکه‌چ و وابه‌سته‌یه به‌هه‌رزه‌وه‌ندییه‌ بالاکانی شیعه‌وه، به‌تایبه‌ت پاش ئەوه‌ی نازناوی "په‌رووژ" یشی پیدراوه. و. پشت ئەستور به‌فه‌توایه‌کی مه‌رجه‌عیه‌تیش دامه‌زراوه.

گێڕانه‌وه‌ی 30 هه‌زار چه‌کدار بو ریزه‌کانی حه‌شد له‌سالیکی دارایی سک گۆشیندا (2021) که هیچ په‌یه‌کی دامه‌زراندن له‌بودجه‌که‌یدا نییه، جاریکه‌تر توانای کارتیکه‌ره به‌هێزه‌کانی شیعه ده‌رده‌خات له‌ناراسته‌کردنی ده‌ولت، ئەگه‌رچی بپه‌یامه‌که‌ش به‌په‌وه‌که‌ش کارگێپی و داراییه، به‌لام زیاتر له‌نیشانه و ئامانجیکی له‌کاتیکی هه‌ستیاردا پیناوه و پینشکه‌وتنی ئەگه‌ره‌کانی هه‌لبژاردنی داها‌تووه که ده‌شیت له‌سه‌ر ئاستی عێراق به‌په‌رووی زیاتر له‌ئەگه‌ریکدا کراوه بێت.